

Zelfs als men afziet van de consequenties, zoals reparaties, eventuele afzuiging van de kluis en bijzondere kosten, voortvloeiende uit de nadere voorwaarden voor de omgang met radium, zoals gegeven in de richtlijnen voor de stralenbescherming in ziekenhuizen, en als men er daarentegen wel rekening mede houdt dat de gehele voorraad kobaltapplicatoren om de zes jaren vervangen moet worden, dan nog blijkt, dat radiumapplicatoren slechts voordeliger in het gebruik zijn, indien men ze langer dan 45 jaren mag en kan toepassen.

Bij de onderhavige berekeningen is gebleken dat bij de kleine kobaltbronnen het gesloten omhulsel het belangrijkste deel in de aanschaffingskosten uitmaakt, terwijl bij de radiumbronnen het radium het belangrijkste aandeel levert. Men kan aannemen dat voor de bètastralenapplicatie gebruik van de voor de diktemeters aangewende foliën goedkoper is dan de thans in gebruik zijnde radiumbètabronnen.

De te maken kosten in geval van een calamiteit zullen bij gebruik van radiumzout veel hoger uitvallen dan bij gebruik van de ter vervanging voorgestelde isotopen en constructies.

Voor de vervaardiging van betrekkelijk goedkope neutronenbronnen van geringe intensiteit bestaat van tijd tot tijd vraag naar oude partijen radiumapplicatoren, waarvan het radium voor dit doel kan worden gebruikt.

XII. Literatuur en geraadpleegde bronnen:

- (1) Union Minière du Haut Katanga. Jaarverslag.
- (2) Mededelingen aan de Gezondheidsraad omtrent onderzoek Medical Research Council Engeland.
- (3) Smeltpunt monel metal 1330° C. LANGE's *Handbook of Chemistry*, bl. 778. 90 pct Pt. 10 pct Ir. 2454° C. Mededeling firma Drijfhout te 's-Gravenhage.

- (4) Union Minière du Haut Katanga. *Le radium; production, propriétés générales, applications thérapeutiques, appareils.* 1931.
- (5) DELHERM, L. *Nouveau traité d'électro-radiothérapie.* Paris, MAÇON, 1951.
- (6) PATERSON, R. *The treatment of malignant disease by radium and x-rays.* London, Edward Arnold Ltd.
- (7) Recommendations of the I.C.R.P. *Brit. J. Radiol.* (1955) Suppl. 6. Recommendations of the I.C.R.P. London, Pergamon, 1958.
- (8) RAJEWSKY, B. *Wissenschaftliche Grundlagen des Strahlenschutzes,* Karlsruhe, Braun, 1957.
- (9) *Code of practice for the protection of persons exposed to ionizing radiations.* London, H.M.S.O., 1957. bl. 6 - A. 3.2; bl. 24 - B. 5.1.1.; bl. 25 - B. 5.1.6. MORGAN, K. Z. Current status of the internal dose problem. *Health physics*, 1, bl. 125.
- (10) Zie (7) 1955 bl. 42.1. Based on a comparison with radium.
- (11) RAJEWSKY, B. *Strahlendosis und Strahlenwirkung.* Stuttgart, Thieme, 1956.
- (12) Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen. No. 11, februari 1959.
- (13) MEREDITH, W. J. *Radium dosage, the Manchester system.* Edinburgh, Livingstone Ltd.
- (14) *Amer. J. Roentgenol.* (1954), bl. 320 e.v., bl. 683 e.v.
- (15) Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden (1958), No. 317. Besluit van 21 juni 1958 tot toepassing van de artikelen 14, 15 en 16 der Warenwet.
- (16) Voor dosering: *Amer. J. Roentgenol.* (1951), bl. 791; *Nucleonics* 8 (1953), bl. 26; BROWNELL and HINE, *Radiation dosimetry.* Academic press, 1956, bl. 748 e.v.
- (17) Aanvullingen op Catalogus 4 van het Britse A.E.R.E. Radioactive materials and Stable isotopes jan. 1957.
- (18) Catalogus van het Britse A.E.R.E. Radioactive products for research, industry and medicine. Amersham 1958.
- (19) National bureau of standards, handbook 54. Washington, 1954.

's-Gravenhage, 15 juni 1960

INGEZONDEN

DE „MARGARINEZIEKTE”

Wij stellen er prijs op, alle collegae in den lande, die ons naar aanleiding van het verzoek van het Departement van Sociale Zaken en Volksgezondheid gegevens betreffende patiënten of sera toezonden, te danken voor hun medewerking.

Een résumé van de ingezonden gegevens zullen wij gaarne aan belangstellenden toezenden.

De laatste tijd bereikten ons berichten betreffende naverschijnselen van de margarineziekte, zowel van dermatologische als van interne aard. Eveneens werden ons enkele gevallen gemeld, waarin zich een recidief zou hebben voorgedaan. Wij zouden het zeer waarderen, hierover gegevens te mogen ontvangen, zowel wat recidieven als wat eventuele precipiterende factoren betreft.

Rotterdam, 2 november 1960 E. H. HERMANS,
H. M. G. DOEGLAS

MOSTERD NA DE (PLANTA-)MAALTIJD

De beschouwingen, die in dit *Tijdschrift* (1960) aan de door Planta veroorzaakte toxicodermie werden gewijd, geven mij aanleiding enkele opmerkingen te maken en een kleine aanvulling te geven.

Nu de overgrote meerderheid in de dermatologische wereld de hypothese erythema exsudativum multiforme onaanvaardbaar acht, blijft de ziekte van Hebra gelukkig als een herkenbare ziekte-eenheid bestaan.

Terecht weigert men een Duitse opvatting te volgen, die de onbesmettelijke Planta-ziekte wil onderbrengen bij het erythema infectiosum. Deze zg. „vijfde ziekte” is een zeer besmettelijke aandoening bij kinderen, die in geen enkel opzicht op het door Planta verwekte syndroom gelijkt. Temperaturen van 40° à 41° worden bij erythema infectiosum nooit gezien, evenmin de ernstige bewustzijnsstoornissen (sommolentie, delier), zoals die in vele ziekenhuizen in Nederland zijn vastgesteld bij lijdens aan het Planta-exantheem.

Tussen 20 augustus en 1 september jl. heb ik een groter aantal lijdens aan Planta-ziekte gezien, dan mij bij nader inzien wel toekwam. Als de zieken hun zeer pijnlijke, soms ulceruze monden openden, toonden zij een typische „frambozen-tong”, zoals men die bij roodvonk kent. Ik weet niet in welk percentage dit symptoom voorkomt, daar men mij speciaal consulteerde bij patiënten, die ten onrechte van roodvonk werden verdacht, of die zo ziek waren, dat verpleging thuis niet meer verantwoord leek.

Literatuur: HERMANS Sr., E. H. (1960) Enkele aspecten van de margarineziekte. *Ned. T. Geneesk.* 104, 2157. —